

Підлісна О.А.
к.т.н., доцент НТУУ «КПІ»
Бобешко О.О.
студентка ХТФ НТУУ «КПІ»

АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Стаття присвячена пошуку оптимальних джерел фінансування діяльності промислових підприємств та оцінці розвитку промислового виробництва, ефективності власних чи запозичених коштів на всіх етапах розвитку підприємства. Систематизовано світовий досвід і визначено напрям інформаційних потоків при формуванні переліку джерел фінансування промислових підприємств України.

Ключові слова: промислове підприємство, джерела фінансування, капітал

Вступ. Фінансування – це отримання суб'єктом господарювання необхідних грошових фондів для здійснення господарської діяльності. Для фінансування використовуються як внутрішні так і зовнішні ресурси. Проблема фінансування виникає тоді, коли витрати підприємства починають перевищувати його доходи. Збільшення власних грошових потоків обмежується часовими межами. Тому формування переліку оперативних доступних джерел фінансування для підприємств стає вкрай необхідним. Збільшення видів джерел фінансування дозволяє варіювати вартістю інвестованого капіталу.

Виділяють три види джерел фінансування:

- власні (власний капітал) – це кошти, отримані за рахунок власної операційної діяльності, тобто прибуток;
- запозичені (позиковий капітал) – це кредити, лізинг, безповоротна фінансова допомога тощо;
- залучені (залучений капітал) – це залучені кошти інвесторів, які можна не повертати.

Промислові підприємства України, на жаль, не володіють сучасними підходами до диверсифікації джерел фінансування. Нестача оборотних засобів гальмує розвиток підприємств як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Це стосується як промислових гігантів, так і малих промислових підприємств.

Постановка завдання. В Україні існує три потенційно доступних зовнішніх джерела отримання фінансів для малого бізнесу [1]: Український фонд підтримки підприємництва; Український державний фонд підтримки селянських (фермерських) господарств; Державний інноваційний фонд України. Вартість банківських позикових ресурсів в Україні коливається в межах 16 % ... 30 % річних. Головна мета вибору

джерела фінансування полягає в тому, щоб віднайти такі з них, витрати на повернення яких будуть мінімальними, а ефективність – максимальною. Невміле управління джерелами фінансування призводить до погіршення стану підприємства. Ще одним болючим питання є термін, на який береться кредит. Короткострокове фінансування підтримує тільки поточну платоспроможність підприємства.

Фінансування за рахунок залученого та позикового капіталів збільшує вартість підприємства, рентабельність власного капіталу збільшується. Але залежно від пропорційності позикових та залучених коштів або від розміру відсоткової ставки за кредит таке фінансування може мати і негативний вплив. Враховуючи, що позиковий капітал, порівняно із залученими коштами, можна отримати швидше та без ускладнень, пропорції ідеального поєднання залученого та позикового капіталів набувають суттєвого значення.

Таким чином, промислові підприємства, які володіють суттєвою часткою пасивного капіталу, повинні постійно балансувати, вишукуючи раціональне співвідношення різних джерел фінансування.

Мета роботи: систематизувати сучасні підходи до диверсифікації джерел фінансування промислових підприємств для розширення можливостей підприємств України.

Основним методом дослідження є аналіз.

Результати дослідження. За даними [2] розподіл сум капіталовкладень промисловими підприємствами України за джерелами фінансування має вигляд, наведений у табл. 1.

Як видно, основним джерелом фінансування є власні кошти підприємств.

В економічній літературі [5] містяться різні оцінки співвідношення між внутрішніми та зовнішніми джерелами фінансування інвестицій. У розвинених країнах спостерігається формування двох типів співвідношень між внутрішніми і зовнішніми джерелами фінансування інвестицій нефінансових корпорацій: один з них, характеризується високою часткою власних коштів у загальному обсязі фінансування (США і Великобританія), інший – з високою питомою вагою залучених та запозичених коштів (ФРН і Японія).

Дослідження показали, що при виборі джерел фінансування підприємства враховують фінансові ризики та ліквідність того, хто вкладатиме кошти. Автори [3,4] вважають, що ключовим показником співвідношення залучених і позичених джерел фінансування повинна стати економічна рентабельність підприємства. Остання залежить від ефективності виробництва і визначає успішність та ймовірність виплати відсотків за кредитом.

Таблиця 1

**Розподіл капітальних інвестицій за джерелами фінансування
(2008 – 2013 років) [2]**

	Освоєно (використано) капітальних інвестицій											
	2013		2012		2011		2010		2009		2008	
	у фактичних цінах, млн.грн.	у % до загально го обсягу	у фактичних цінах, млн.грн.	у % до загально го обсягу	у фактичних цінах, млн.грн.	у % до загально го обсягу	у фактичних цінах, млн.грн.	у % до загально го обсягу	у фактичних цінах, млн.грн.	у % до загально го обсягу	у фактичних цінах, млн.грн.	у % до загально го обсягу
Усього	166976,9	100,0	263727,7	100	259932,3	100	189060,6	100	192878,0	100,0	272074,1	100,0
у т.ч. за рахунок												
Коштів державного бюджету	3657,2	2,2	16530,9	6,3	18394,6	7,1	10952,2	5,8	8360,8	4,3	15402,9	5,7
Коштів місцевих бюджетів	4116,6	2,5	8307,7	3,2	8801,3	3,4	6367,7	3,4	5914,5	3,1	12498,0	4,6
Власних коштів підприємств та організацій	106753,2	63,9	156149,3	59,2	152279,1	58,6	114963,6	60,8	127435,4	66,1	161277,2	59,3
Кредитів банків та інших позик	26139,6	15,7	42526,9	16,1	42324,4	16,3	23336,2	12,3	25587,5	13,3	8087,0	3,0
Коштів іноземних інвесторів	2669,7	1,6	-	-	7196,1	2,8	4067,7	2,1	8209,4	4,2	5704,2	2,1
Коштів населення на будівництво власних квартир	4243,0	2,5	-	-	4470,0	1,7	4654,2	2,5	2683,5	1,4	9495,2	3,5
Коштів населення на індивідуальне житлове будівництво	13590,5	8,1	21975,1	8,3	15102,9	5,8	16176,0	8,6	4795,9	2,5	11589,0	4,2
Інших джерел фінансування	5807,1	3,5	18237,8	6,9	11363,9	4,3	8543,0	4,6	5502,3	2,8	42981,0	15,8

Оскільки найбільш дешевим і лояльним джерелом фінансування виступає державне фінансування, то аналіз світового досвіду таких форм інвестування засвідчує широкий діапазон можливостей: державне замовлення інвестиційних проектів; формування переліку об'єктів технічного переозброєння для державних потреб; розміщення державних коштів на підприємствах «страхового фонду» на умовах терміновості, платності, зворотності; придбання державою частини акцій підприємств на певний термін з подальшою ринковою реалізацією; державне експертування проектів; державне регулювання терміну придатності та наукоємності основних фондів підприємств; оновлення стандартів та контроль за їх дотриманням; передання у тимчасове користування заморожених об'єктів будівництва, які знаходяться на балансі держави.

Варіанти диверсифікації джерел залучених і запозичених коштів також мають видозміни, пов'язані з упровадженням державно-бізнесового партнерства: Іноземне інвестування під гарантії державного замовлення проектів; надання державних гарантій переможцям конкурсів інвесторів; податкові канікули; мораторій на державні перевірки та контроль. Дослідження показали, що специфічним джерелом коштів підприємств є фонди спеціального призначення та цільового фінансування – пенсійні фонди, лізингові компанії, страхові компанії, венчурні підприємства.

Аналіз фінансової активності промислових підприємств показав, що у країнах Європи і країнах СНД розподіл джерел фінансування кардинально різниця (табл.2).

Таблиця 2

Джерела фінансування промислових підприємств

Джерело фінансування	Доля джерела фінансування у фінансовому портфелі підприємства, %	
	країни Європи	країни СНД
Кошти централізованого планування (держбюджет)	5	70
Комерційні банки	35	20
Інституціональні інвестори (фонди спеціального і цільового призначення)	60	10

Проведений аналіз показав, що основна проблема вітчизняних підприємств фокусується у невизначеності самого переліку можливих джерел фінансування і, як наслідок, відсутності запиту з боку промислових підприємств до ринку.

Висновок. Проведені дослідження показали, що основною проблемою диверсифікації джерел фінансування промислових підприємств є відсутність розуміння сутності управління інформаційними потоками «підприємство – фінансовий ринок».

Виокремлення переліку сучасних джерел фінансування та розробка механізмів їх залучення дозволить підприємствам вишукувати нові інвестиційні потоки і ефективно їх застосовувати. Причому ринок у даному випадку може формуватися відповідно до запитів самих

підприємств, а, значить, формувати ексклюзивну індивідуальну фінансову політику відповідно до цього запиту.

Список використаних джерел

1. Балдини К.В. Инвестиции: Системный анализ и управление. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2006. – 288 с.
2. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Арсеньев В. Прогноз доходности инвестиций // Деньги, 1997. № 42
4. Бланк І.А. Основи інвестиційного менеджменту. У 2-х томах. – Київ: «Ніка-Центр», «Ельга», 2000. – 302 с.
5. Зверев В.О. Методи державного регулювання інвестиційної діяльності // Довідник економіста. – № 6, 2006 р.

Подлесная Е.А.

к.т.н., доцент НТУУ «КПІ»

Бобешко О.О.

студентка ХТФ НТУУ «КПІ»

АНАЛИЗ ИСТОЧНИКОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Статья посвящена поиску оптимальных источников финансирования деятельности промышленных предприятий и оценке развития промышленного производства, эффективности собственных или привлеченных финансов на всех этапах развития предприятия. Систематизирован мировой опыт и определено направление информационных потоков при поиске источников финансирования промышленных предприятий Украины.

Ключевые слова: промышленное предприятие, источники финансирования, информационные потоки.

Pidlisna O. A.

PhD, NTUU «KPI»

Bobeshko O. O.

student of Chemical Faculty NTUU «KPI»

ANALYSIS OF SOURCES OF FUNDING ACTIVITIES OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

Article is devoted to search of optimum sources of funding of industrial enterprise. Article evaluates the effectiveness of own or borrowed finance at all stages of enterprise development. Systematized world experience.. Determined the direction of information flow in finding sources of funding industrial enterprises in Ukraine.

Keywords: industrial enterprise, funding, information flows.

Тюленєва Ю.В.

к.е.н., доцент ФММ НТУУ «КПІ»

Сичков О.Л.

студент ФММ НТУУ «КПІ»

ВПЛИВ СИРОВИННОГО ФАКТОРА НА ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ СУХИХ БУДІВЕЛЬНИХ СУМІШЕЙ

В даній статті розглянуто класифікацію сухих будівельних сумішей, в залежності від того, які компоненти входять до їх складу. Дано короткий опис кожної з груп сухих будівельних сумішей, з'ясовано наявність чи відсутність сировинної бази в Україні для виготовлення сумішей. Виокремлено проблемні аспекти в контексті впливу наявності сировинної бази на формування собівартості і запропоновано ряд заходів, які стосуються державного впливу і запровадження політики протекціонізму, про що свідчить стан експортно-імпортних відносин, що склалися в даний момент в Україні в галузі будівельних матеріалів.

Ключові слова: галузь будівельних матеріалів, будівельні суміші та наповнювачі, собівартість, сировина, експортно-імпортні відносини.

Вступ. Виробництво сухих будівельних сумішей в Україні за останні роки демонструє відмінну динаміку по продуктивності і прибутковості. Аналіз стану будівельної індустрії в Україні виявив перспективність розвитку галузі виробництва сухих будівельних сумішей, а з впровадженням нових добавок і змін в самих технологіях виробництва дозволить досягти нових рівнів економічних показників. Вивченням даної галузі займалися такі вчені: Й. Штарк, Х. Тейлор, В.М. Дерев'яноко, а також Л.Й. Дворкін та Р.М. Макаренко, які зокрема досліджували властивості будівельних сумішей при додаванні в них окремих компонентів. Багато підприємств відкриваються як експериментальні та дослідні об'єднання на базі наукових центрів, що розробляють хімічні добавки і новітні технології, за допомогою яких покращуються характеристики та склад будівельних сумішей, а також знижується собівартість продукції. Актуальність даного дослідження полягає в наступному: на локальному рівні – забезпечення економічної незалежності вітчизняних виробників сухих будівельних сумішей через орієнтацію на національних постачальників, як результат – забезпечення стабільної бази і сировини для будівельних компаній; на глобальному рівні – сучасна тенденція до ввозу сировини з-за кордону спричиняє відтік грошових коштів за кордон, недоотримання податків до державної казни, залежність від постачальника в результаті експортно-імпортних відносин.

Постановка завдання. Попри численні дослідження в даній області, на даний момент залишаються проблеми, які ще не вирішені, тому було поставлено наступні завдання: визначити, які сировинні ресурси входять